

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา สหวิทยาเขตพระราชวังเดิม โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้ คือ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา สหวิทยาเขตพระราชวังเดิม ปีการศึกษา 2545 จำนวน 3,001 คน ประกอบด้วย 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนทวีธาภิเศก โรงเรียนจิโนรสวิทยาลัย โรงเรียนไชยฉิมพลีวิทยาคม โรงเรียนสวนอนันต์ และโรงเรียนปากน้ำวิทยาคม

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา สหวิทยาเขตพระราชวังเดิม ปีการศึกษา 2545 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ROBERT V. KREJCIE และ EARLYLE W. MORGAN (1970:608-609) ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 341 คน และผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
จิโนรสวิทยาลัย	977	111
ทวีธาภิเศก	1,376	156
ไชยฉิมพลีวิทยาคม	156	18
สวนอนันต์	306	35
ปากน้ำวิทยาคม	186	21
รวม	3,001	341

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียด แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ ชั้นปีการศึกษา ผลการเรียน ปัญหาสุขภาพ ความคาดหวังของบิดา มารดา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะนิสัยในการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามลักษณะนิสัยในการเรียนของนักเรียน ที่สร้างขึ้นโดย ช่อลดา รุญเจริญ (2536) ซึ่ง ช่อลดา รุญเจริญ ได้นำแบบสอบถามลักษณะนิสัยในการเรียนของนักเรียน ที่ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดขอนแก่น โดยมีค่าความเชื่อมั่น 0.78

เหตุผลในการนำแบบสอบถามลักษณะนิสัยในการเรียนของนักเรียนมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เนื่องจากเครื่องมือนี้ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือทั้งด้านความตรงและความเที่ยง โดยมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.78 ซึ่งอยู่ในระดับที่เชื่อถือได้ และกลุ่มประชากรเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาเช่นกัน ผู้วิจัยได้พัฒนาข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรม และความรู้สึในด้าน การเรียนของนักเรียนให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียนที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบประมาณค่า 5 อันดับ และมีเกณฑ์การประเมินนิสัยในการเรียนของนักเรียน แบ่งเป็น 5 ระดับตามระดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ลักษณะนิสัยในการเรียน
4.50-5.00	ดีมาก
3.50-4.49	ดี
2.50-3.49	ปานกลาง
1.50-2.49	ไม่ดี
1.00-1.49	ไม่ใช่อ่างอิง

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพของนักเรียนซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามบุคลิกภาพของนักเรียนของศิริลักษณ์ ตันชัยสวัสดิ์ (2535) ซึ่งได้พัฒนามาจากแนวคิดของ Friedman and Roseenman และศิริลักษณ์ ตันชัยสวัสดิ์ ได้นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน และนำไปใช้กับนักศึกษาวิชาพยาบาล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีค่าความเชื่อมั่น 0.70

เนื่องจากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยต่างกันโดยสถิติลักษณะ ต้นชัยสวัสดิ์ ใช้กลุ่มประชากรเป็นนักเรียนพยาบาลซึ่งเป็นระดับอุดมศึกษา แต่การวิจัยครั้งนี้ใช้ใ้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยจึงทำการพัฒนาข้อคำถามเพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งแบบสอบถามด้านบุคลิกภาพของนักเรียนในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ โดยแบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 2 แบบ คือ บุคลิกภาพแบบปรับตัวได้ไม่ดี และบุคลิกภาพแบบปรับตัวได้ดี และกำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

บุคลิกภาพแบบปรับตัวได้ไม่ดี หมายถึงผู้ที่มีคะแนนบุคลิกภาพสูงกว่า ผลรวมของคะแนนเฉลี่ยกับค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($>X+SD$)

บุคลิกภาพแบบปรับตัวได้ดี หมายถึงผู้ที่มีคะแนนบุคลิกภาพเท่ากับหรือต่ำกว่า ผลรวมของคะแนนเฉลี่ยกับค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($<X+SD$)

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความเครียด ผู้วิจัยเลือกใช้แบบทดสอบความเครียดทางร่างกายและจิตใจของคูแกน (Dougan's Stress Questionnaire) ซึ่งพัฒนาเป็นภาษาไทยโดยจันทร์แรม กิจเหมาะ (2539) เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือวิจัยชุดดังกล่าวในการวิจัยครั้งนี้ เพราะแบบทดสอบความเครียดทางร่างกายและจิตใจของคูแกน(Dougan's Stress Questionnaire) ได้รับความนิยมในการนำไปใช้เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความเครียดกับประชากรหลายกลุ่มได้แก่ นักเรียนพยาบาล นักศึกษา และนักเรียนมัธยมศึกษา และได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงทางภาษา (Face Validity) และความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.90-0.91 ซึ่งเป็นระดับที่เชื่อถือได้ (จันทร์แรม กิจเหมาะ : 2539, ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล : 2532, กฤษณนันท์ เครือวรรณ : 2541)

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นข้อคำถามที่แสดงถึงอาการต่าง ๆ ของความเครียด ที่เกิดขึ้นกับบุคคลเนื่องจากการตอบสนองของสิ่งเร้า ที่มาจากทั้งภายในและภายนอกร่างกาย เป็นผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงใน 4 ด้าน ดังนี้

1. อาการที่เกิดทางด้านอารมณ์ (Mood) เช่น เบื่อหน่าย อุนเฉียว โกรธง่าย
2. อาการที่เกิดทางด้านสรีระ (Organ) เช่น ปากและลำคอแห้งผาก หายใจเร็ว
3. อาการที่เกิดทางด้านกล้ามเนื้อ (Muscle) เช่น ปวดหลัง ปวดคอ ปวดศีรษะ
4. อาการที่เกิดทางด้านพฤติกรรมที่แสดงออก (Behavior) เช่น นอนไม่หลับ อุกถึ้อกถน

แบบทดสอบความเครียดของคูแกนและคณะ คำตอบจะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับด้วยกัน ซึ่งในแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- ไม่มีอาการ หมายถึง อาการ หรือพฤติกรรมดังกล่าวไม่เคยเกิดขึ้นเลย
- นาน ๆ ครั้ง หมายถึง อาการ หรือพฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้น 1 - 2 ครั้งต่อสัปดาห์
- บ่อยครั้ง หมายถึง อาการ หรือพฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้น 3 - 4 ครั้งต่อสัปดาห์
- บ่อยที่สุด หมายถึง อาการ หรือพฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นมากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์

เกณฑ์การให้คะแนน

ในแต่ละข้อคำถาม มีช่วงคะแนนในแต่ละข้อเป็น 0 - 3 คะแนน ดังนี้

- ไม่มีอาการ หมายถึง 0 คะแนน
- นาน ๆ ครั้ง หมายถึง 1 คะแนน
- บ่อยครั้ง หมายถึง 2 คะแนน
- บ่อยที่สุด หมายถึง 3 คะแนน

การแปลผล

ระดับความเครียดจากแบบทดสอบความเครียดของคูแกน แบ่งได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ความเครียดระดับต่ำ หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนความเครียดต่ำกว่า เปอร์เซ็นไทล์ที่ 25 ลงมา ($P < 25$)
2. ความเครียดระดับปานกลาง หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนความเครียดตั้งแต่เปอร์เซ็นไทล์ที่ 25 ถึง 75 ($P \geq 25$ ถึง $P \leq 75$)
3. ความเครียดระดับสูง หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนความเครียดสูงกว่าเปอร์เซ็นไทล์ที่ 75 ขึ้นไป ($P > 75$)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม อันได้แก่ แบบสอบถามลักษณะนิสัยในการเรียนของนักเรียน แบบสอบถามด้านบุคลิกภาพของนักเรียน แบบทดสอบความเครียดของคูแกน ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน อันประกอบไปด้วยผู้บริหารโรงเรียน 3 ท่าน นักจิตวิทยา 2 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวก) ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และดำเนินการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม

จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ จำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทางภาษา และนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยได้ผลดังนี้

แบบสอบถามลักษณะนิสัยในการเรียนของนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 0.78

แบบสอบถามด้านบุคลิกภาพของนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 0.78

แบบทดสอบความเครียดของคูแแกน มีค่าความเชื่อมั่น 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัว จากสำนักงานบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏธนบุรี เพื่อเสนอเรื่องขออนุมัติในการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ติดต่อผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา สหวิทยาเขตพระราชวังเดิม และขอความร่วมมือจากผู้บริหารแต่ละโรงเรียน พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้วิจัยขอความร่วมมือจากอาจารย์แนะแนวหรืออาจารย์ที่ปรึกษา และได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนกลับคืนมาจำนวน 341 ฉบับ คิดเป็น 100%
4. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์
5. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบถามถูกต้องและสมบูรณ์ของคำตอบแต่ละฉบับ นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามไปคำนวณโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้
 - 2.1 วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
 - 2.2 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะนิสัยในการเรียน ลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียน และความเครียดของนักเรียน โดยใช้ค่า chi square test